

ชื่อและนามสกุล	นายมานิตย์ ศรีบัณฑิตย์
แขนงวิชา	การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา	รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข 2. รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล

คณะกรรมาการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

[Signature]

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข)

— 4111 —

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล)

நான் பொது

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสุทธิรานนท์)

ข้อวิทยานิพนธ์ กลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา: กรณีศึกษาจังหวัด

สระบุรี พ.ศ. 2551

ผู้วิจัย นายมานิตย์ ศรีบัณฑิตย์ รหัสนักศึกษา 2498000567 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(การเมืองการปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข

(2) รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล **ปีการศึกษา** 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระบุรี พ.ศ. 2551

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้สมัครสมาชิกสมาชิกวุฒิสภา ผู้สนับสนุนผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมจำนวน 7 คน เครื่องมือใช้แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาใช้กลยุทธ์ที่เป็นทางการ คือ ป้ายลัทธิเอ้าท์ที่มีหลายขนาด การปราศรัยทั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งและผู้สมัครจัดเวทีปราศรัยด้วยตนเอง การใช้บัตรแนะนำตัวหรือใบปลิวหรือแผ่นพับ การใช้รถวิ่งโฆษณา การเดินเคาะประตูบ้าน การดำเนินกลยุทธ์ดังกล่าวมีจำนวนและความถี่แตกต่างกัน ผู้สมัครที่มีเงินทุนมาก และมีผู้ช่วยในการหาเสียงมาก สามารถดำเนินการได้มากกว่าผู้สมัครที่มีเงินทุนจำกัดและผู้ช่วยในการหาเสียงมีจำนวนน้อย (2) ผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาใช้กลยุทธ์ที่ไม่เป็นทางการ คือ การซื้อเสียง การบริจาคเงิน สิ่งของ จัดหรือร่วมงานบุญงานการกุศล จัดระบบห้วคะแนน เครือญาติและพี่น้องให้การสนับสนุน ทั้งนี้พบว่า ผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับคะแนนเสียงน้อย เนื่องจากไม่ได้ใช้กลยุทธ์ที่ไม่เป็นทางการ เพราะกลยุทธ์ดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายมาก

คำสำคัญ กลยุทธ์ การหาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดสระบุรี

Thesis title: The Strategies in Election Campaigning of Senate Candidates B.E.2551:
A Case Study of Saraburi Province

Researcher: Mr. Manit Sribantid; **ID:** 2498000567; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Senee Comsook, Associate Professor; (2) Dr. Pathan Suvanamongkol, Associate Professor;

Academic year: 2011

Abstract

The objective of this research was to study the campaign strategies used by senatorial candidates in Saraburi Province in 2008.

This was a qualitative research. The sample population of 7 people, chosen through purposive sampling, consisted of candidates for the Senate from Saraburi Province, supporters of those candidates, and members of the election committee. Data were collected using an interview form and analyzed using descriptive analysis.

The results showed that: (1) The candidates for senate used the official campaign strategies of posting posters of many sizes, giving speeches, either organized by the election committee or by themselves, handing out name cards and pamphlets, advertising from loudspeaker trucks, and campaigning door-to-door. The number and frequency of these strategies varied from candidate to candidate. Candidates who had more funding and more campaign assistants were able to use more strategies and use them more frequently. (2) Candidates also used the unofficial campaign strategies of vote buying, donating money, donating goods, organizing or participating in traditional celebrations or ceremonies, using campaigners, and using their relatives to gain votes. The candidates who got the least votes did not use these unofficial campaign strategies because they are expensive.

Keywords: Strategy, Election Campaigning, Senate candidates, Saraburi Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของ รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม นับแต่การให้คำแนะนำแนวทางกำหนดหัวข้อวิจัย การตรวจแก้ ให้คำแนะนำในการเรียบเรียงด้วยความยากลำบากยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทั้ง 2 ท่าน พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขานุการบัณฑิตศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ ไว้เป็นอย่างสูง ณ. โอกาสนี้

ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด ที่กรุณาสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ตั้งแนวทางไว้ จนสามารถนำมาปรับปรุงเป็นผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการเมืองไทยต่อไป นอกจากนี้ผู้เขียนขอยกความดีของวิทยานิพนธ์นี้ให้กับคุณพ่อคำภู คุณแม่แดง ศรีบัณฑิตย์ ผู้ให้กำเนิดทั้งสองท่าน และญาติพี่น้องทุกคน ตลอดจนครูอาจารย์ที่อบรมแนะนำให้ความรู้กับผู้เขียนเป็นลำดับมา

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ที่กรุณาเป็นกรรมการภายนอกเพิ่มเติมในการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัยทั้งหมดที่เป็นกำลังสำคัญช่วยให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มขึ้นมาได้อย่างสมบูรณ์ยิ่ง

มานิตย์ ศรีบัณฑิตย์

มีนาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์วิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
ความสำคัญของการศึกษาวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย	13
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	15
แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	19
แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	25
แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์	31
แนวคิดเกี่ยวกับห้วคะแนน	35
แนวคิดเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาและกฎหมายการเลือกตั้งวุฒิสภา	45
สรุปกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการวิจัย	56
ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่ศึกษาวิจัย	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างวิจัย	67

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ตอนที่ 1 กลยุทธ์ในการหาเสียง เลือกตั้งของสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระบุรี.....	76
กลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งที่เป็นทางการ.....	76
กลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งที่ไม่เป็นทางการ.....	83
ตอนที่ 2 ผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา.....	95
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
สรุปการวิจัย.....	97
การอภิปรายผล.....	101
ข้อเสนอแนะ.....	106
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	114
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	115
ข เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ.....	122
- ประวัติของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระบุรี.....	134
- ประกาศผลคะแนนเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2551	
จากคณะกรรมการเลือกตั้งสระบุรี.....	150
- ประกาศผลคะแนนเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2551	
จากคณะกรรมการเลือกตั้งกลาง.....	152
- อื่น ๆ.....	156
ประวัติผู้วิจัย.....	162

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ผลคะแนนเสียงของผู้สมัครแบ่งเป็นรายอำเภอของจังหวัดสระบุรี.....	34
ตารางที่ 2.1 เขตปกครองแต่ละอำเภอของจังหวัดสระบุรี.....	59
ตารางที่ 3.1 ประชากรวัยชั่งคุณภาพกลุ่มผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา.....	67
ตารางที่ 3.2 ประชากรวัยชั่งคุณภาพกลุ่มผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา.....	68
ตารางที่ 3.3 ประชากรวัยชั่งกลุ่มคณะกรรมการเลือกตั้งสระบุรี.....	70
ตารางที่ 3.4 กลุ่มตัวอย่างวัยชั่งคุณภาพแบ่งเป็น 3 กลุ่มผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา.....	70
ตารางที่ 3.5 การกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลวัยชั่งคุณภาพ.....	74
ตารางที่ 3.6 กำหนดการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างวัยชั่งคุณภาพ.....	75
ตารางที่ 4.1 แสดงผลการรวมคะแนนเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระบุรี 2 มีนาคม 2551.....	95
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าใช้จ่ายแต่ละกลยุทธ์ที่ผู้สมัครมุ่งเน้นในการเสียง 2 มีนาคม 2551.....	96

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 รูปแบบการจัดการหาเสียงที่ไม่มีลักษณะเป็นองค์กรของผู้สมัคร.....	29
ภาพที่ 2.2 รูปแบบการจัดการหาเสียงที่จัดองค์กรอย่างเป็นระบบ.....	30
ภาพที่ 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัคร,อาสาสมัคร,หัวหน้าคะแนน.....	31
ภาพที่ 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์สายเดียว/กลุ่มเดียว.....	34
ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	35
ภาพที่ 2.6 แผนที่จังหวัดสระบุรี.....	60

